

Sygn. akt V CZ 21/13

POSTANOWIENIE

Dnia 13 czerwca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Dariusz Dończyk (przewodniczący)

SSN Irena Gromska-Szuster (sprawozdawca)

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z powództwa J. C.

przeciwko Wojewódzkiemu Szpitalowi Neuropsychiatrycznemu im. [...]

w L.

o zadośćuczynienie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 13 czerwca 2013 r.,

zażalenia powódki na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 29 stycznia 2013 r.,

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 29 stycznia 2013 r. Sąd Apelacyjny odrzucił apelację powódki od wyroku Sądu pierwszej instancji z dnia 6 lipca 2012 r. stwierdzając, że wniesiona została po terminie.

Wskazał, że powódka, reprezentowana przez adwokata, złożyła w Biurze Podawczym Sądu Okręgowego w C. w dniu 6 lipca 2012 r. o godz. 9 wniosek o doręczenie odpisu wyroku tego Sądu z uzasadnieniem, a wyrok został ogłoszony w tym dniu o godz. 13:45. Wniosek o doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem został zatem złożony przed ogłoszeniem wyroku, a więc, jako przedwczesny, nie mógł wywołać zamierzonego skutku prawnego, gdyż, zgodnie z art. 328 § 1 k.p.c. uzasadnienie wyroku sporządza się na żądanie strony, zgłoszone w terminie tygodniowym od dnia ogłoszenia wyroku. Wniosek o doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem złożony przed ogłoszeniem sentencji wyroku nie czyni zadość wymaganiom art. 328 § 1 k.p.c. i jest bezskuteczny.

W tej sytuacji nie ma znaczenia, że Sąd Okręgowy, nie dostrzegając naruszenia przez pełnomocnika powódki ustawowego terminu do złożenia wniosku, doręczył mu odpis wyroku z uzasadnieniem. Pozostaje to bez wpływu na bieg dwutygodniowego terminu do wniesienia apelacji, który, w tej sytuacji, zgodnie z art. 369 § 2 k.p.c., rozpoczyna się od dnia, w którym upłynął termin do żądania uzasadnienia wyroku. W rozpoznawanej sprawie termin do wniesienia apelacji upłynął w dniu 27 lipca 2012 r., a pełnomocnik powódki wniósł apelację w dniu 11 września 2011 r., a więc po terminie, co skutkowało odrzuceniem apelacji przez Sąd drugiej instancji na podstawie art. 373 w zw. z art. 370 k.p.c.

W zażaleniu na powyższe postanowienie pełnomocnik powódki zarzucił naruszenie art. 328 § 1 k.p.c. stwierdzając, że zgodnie z tym przepisem wniosek o doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem powinien być złożony w terminie tygodniowym od dnia ogłoszenia wyroku, co oznacza, że wniosek taki można skutecznie złożyć także w dniu ogłoszenia wyroku, bez względu na godzinę, w której została ogłoszona sentencja wyroku. W oparciu o powyższy zarzut wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 328 § 1 k.p.c. termin do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku wynosi tydzień i rozpoczyna bieg „od dnia ogłoszenia sentencji wyroku”. W literaturze i orzecznictwie już od czasów przedwojennych jednolicie przyjmuje się, że wniosek strony o sporządzenie uzasadnienia orzeczenia złożony przed ogłoszeniem jego sentencji, jest przedwczesny i nie wywołuje skutków procesowych (porównaj między innymi orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 1935 r. C II 406/35, „Przegląd Prawa i Administracji” 1935r, nr 4, poz. 336, z dnia 24 października 1935r. C II 1244/35, OSP 1936, poz. 539, z dnia 9 czerwca 1937 r. C III 3654/36, RPEiS 1938, nr 1, s. 172, z dnia 8 lutego 1938 r. C II 2052/37, „Systematyczny Przegląd Orzecznictwa” t. I, poz. 57, pod art. 339-358 k.p.c., z dnia 29 września 1945r. C I 51/45, PiP 1946, nr 8, s.126, z dnia 21 października 1957 r. 2 CR 915/57, Preis 1958, nr 3, s. 338, z dnia 1 lutego 1978 r. II CZ 6/78, OSPiKA 1979, nr 2, poz.28, z dnia 11 sierpnia 1999 r. I CKN 413/99, z dnia 14 kwietnia 2008 r. II PZ 3/08, nie publ., z dnia 18 kwietnia 2012 r. V CZ 170/11, niepubl., z dnia 6 czerwca 2012 r. III CZ 39/12 niepubl. oraz uchwały z dnia 18 lutego 1980 r. III CZP 90/79, OSPiKA 1981 r., nr 1. poz. 3 i z dnia 30 czerwca 1989 r. III CZP 67/89, OSP 1990 r., nr 9, poz. 326).

Takie samo stanowisko wyrażono także na gruncie art. 387 § 3 k.p.c. (porównaj między innymi postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 1997 r. I PKN 1/97, OSNAPUS 1997r., nr 18, poz. 342, z dnia 29 sierpnia 2000 r. I CKN 713/00, OSNC 2001r. nr 2, poz. 28, z dnia 20 kwietnia 2005 r. I CK 46/05 i z dnia 3 grudnia 2009 r. I CSK 339/09, niepubl.).

Należy zatem przyjąć za jednolite i utrwalone stanowisko Sądu Najwyższego, iż wniosek o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia orzeczenia złożony przed ogłoszeniem sentencji jest przedwczesny i tym samym nie wywołuje skutków procesowych.

Niewątpliwie zatem wniosek o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku złożony w dniach poprzedzających dzień ogłoszenia sentencji, jako przedwczesny nie wywołuje skutków procesowych. Jednakże w rozpoznawanej sprawie wniosek został złożony w dniu ogłoszenia sentencji wyroku, jednak kilka

godzin przed jej ogłoszeniem. W postanowieniach z dnia 14 kwietnia 2008 r. II PZ 3/08 i z dnia 18 kwietnia 2012 r. V CZ 170/11 (niepubl.) Sąd Najwyższy rozważając kwestię skuteczności takiego wniosku stwierdził, że także nie wywołuje on skutków procesowych, gdyż decydujące znaczenie ma nie dzień (kalendarzowy liczony od godziny 0:00 do godziny 24:00), w którym dokonano ogłoszenia orzeczenia, ale bezpośrednio chwila ogłoszenia sentencji orzeczenia, a zatem wniosek złożony przed ogłoszeniem sentencji orzeczenia - choćby tego samego dnia, w którym miało nastąpić i nastąpiło ogłoszenie sentencji - jest przedwcześnie i nie wywołuje skutków procesowych.

Odmienne stanowisko w tym przedmiocie zajął Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 25 października 2012 r. I CZ 153/12 (niepubl.) stwierdzając, że wniosek o doręczenie orzeczenia z uzasadnieniem złożony w dniu ogłoszenia sentencji orzeczenia jest skuteczny także wtedy, gdy chwila jego złożenia poprzedza chwilę ogłoszenia sentencji wyroku. Sąd Najwyższy stwierdził, że ponieważ zgodnie z art. 165 § 1 k.p.c. terminy procesowe oblicza się według przepisów prawa cywilnego, a zgodnie z art. 112 k.c. termin oznaczony w tygodniach kończy się z upływem dnia, który nazwą lub datą odpowiada początkowemu dniowi terminu, jako początek takiego terminu należy uwzględnić dzień, w którym nastąpiło zdarzenie, od którego biegnie termin. A skoro tak, to należy uwzględniać, jako pierwszy dzień tygodniowego terminu, cały ten dzień, bez względu na to, w której jego godzinie nastąpiło zdarzenie. Niezależnie zatem od tego, w którym momencie danego dnia nastąpiło ogłoszenie sentencji wyroku, przez cały ten dzień można skutecznie złożyć wniosek o doręczenie wyroku z uzasadnieniem, gdyż cały ten dzień - od godziny 0:00 do godziny 24:00 - jest pierwszym dniem tygodniowego terminu, o którym mowa w art. 328 § 1 k.p.c. W konsekwencji skuteczny jest także wniosek o doręczenie wyroku z uzasadnieniem złożony w dniu ogłoszenia sentencji wyroku, lecz przed faktycznym jej ogłoszeniem.

Wykładnia taka pomija jednak to, że wniosek, o którym mowa w art. 328 § 1 k.p.c., dotyczy sporządzenia (i doręczenia) uzasadnienia wyroku, a wyrok istnieje dopiero „od chwili” ogłoszenia jego sentencji. Zgodnie bowiem z art. 332 § 1 k.p.c., sąd jest związany wydanym wyrokiem „od chwili” jego ogłoszenia, a nie „od dnia”

jego ogłoszenia. Podobnie „od chwili”, a nie „od dnia” ogłoszenia wyroku obowiązuje rygor natychmiastowej wykonalności (art. 336 § 1 k.p.c.) i „od chwili” ogłoszenia wyroku uchylającego, natychmiastowa wykonalność wygasa (art. 337 k.p.c.). Także zastrzeżony wyrok zaoczny wiąże sąd „od chwili” podpisania jego sentencji (art. 341 zd. 2 k.p.c.). Wyrok zatem istnieje od chwili ogłoszenia jego sentencji a nie od dnia jej ogłoszenia.

Należy więc uznać, że wprawdzie niewątpliwie, zgodnie z art. 165 § 1 k.p.c. w zw. z art. 112 k.c., wniosek o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku, złożony w dniu ogłoszenia sentencji wyroku, jest złożony w terminie przewidzianym w art. 328 § 1 k.p.c., ale jest skuteczny tylko wtedy, gdy w chwili jego złożenia istnieje już wyrok, którego wniosek dotyczy. Jeżeli wyrok ten, jako nie ogłoszony, jeszcze nie istnieje, wniosek o jego uzasadnienie i doręczenie jest nieskuteczny, gdyż jest bezprzedmiotowy. W konsekwencji wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku i jego doręczenie złożony w dniu ogłoszenia sentencji wyroku jest skuteczny jeżeli chwila jego złożenia nastąpiła po chwili ogłoszenia sentencji wyroku. Strona może bowiem żądać - ze skutkiem procesowym - sporządzenia i doręczenia uzasadnienia wyroku dopiero po ogłoszeniu jego sentencji, gdy wyrok już istnieje i wówczas tygodniowy termin do złożenia wniosku biegnie od dnia ogłoszenia sentencji, który to dzień jest pierwszym dniem tygodniowego terminu przewidzianego w art. 328 § 1 k.p.c.

Za taką wykładnią przemawia nie tylko brzmienie i sens omawianego przepisu, w związku z art. 332 § 1 k.p.c., lecz także to - co podkreślał Sąd Najwyższy już w orzecznictwie przedwojennym – że interes procesowy w żądaniu sporządzenia i doręczenia uzasadnienia orzeczenia ma strona, która przegrała sprawę, a o tym że ją przegrała może dowiedzieć się dopiero z sentencji orzeczenia (porównaj między innymi wskazane już orzeczenie z dnia 24 października 1935 r. C II 1244/35).

Ewentualne trudności związane z możliwością udowodnienia chwili złożenia wniosku w zakresie ustalenia godziny i minuty tej czynności nie sprzeciwiają się powyższej wykładni. W razie złożenia wniosku bezpośrednio w biurze podawczym sądu, zaznaczana jest na nim godzina i minuta złożenia, natomiast w sytuacji

złożenia wniosku w polskiej placówce pocztowej operatora publicznego, stempel odcisnięty na przesyłce poleconej zawiera datę i godzinę nadania, bez podania minuty. Jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w powołanym postanowieniu z dnia 14 kwietnia 2008 r. II PZ 3/08 - w praktyce ewentualne niedające się usunąć wątpliwości w tym przedmiocie ze względu na nie odnotowanie minuty złożenia wniosku w placówce pocztowej, powinny być wyjaśniane na korzyść strony składającej wniosek, co pozwoli na wyeliminowanie niekorzystnych dla niej skutków dowodowych wynikających z tego sposobu złożenia wniosku.

W rozpoznawanej sprawie nie ulega wątpliwości, że pełnomocnik powódki złożył wniosek o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku w dniu ogłoszenia sentencji, ale przed chwilą jej ogłoszenia. Złożył więc wniosek o uzasadnienie nieistniejącego wyroku, co nie mogło wywołać skutku procesowego przewidzianego w art. 328 § 1 k.p.c. i w art. 331 k.p.c.. Słusznie zatem Sąd Apelacyjny stwierdził, że dwutygodniowy termin do wniesienia przez powódkę apelacji rozpoczął bieg od dnia, w którym upłynął termin do żądania uzasadnienia (art. 369 § 2 k.p.c.), a więc od dnia 13 lipca 2012 r. i upłynął w dniu 27 lipca 2012 r. Apelacja wniesiona w dniu 11 września 2012 r. była zatem spóźniona i zgodnie z art. 370 k.p.c. powinna zostać odrzucona przez Sąd pierwszej instancji, a ponieważ to nie nastąpiło, prawidłowo odrzucił ją Sąd Apelacyjny na podstawie art. 373 k.p.c..

Biorąc wszystko to pod uwagę Sąd Najwyższy oddalił zażalenie jako nieuzasadnione (art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.).